

A' TSASZARI ÉS KIRALYI FELSEG' KE.
GYELMÉVEL.

Indult Bétsből Aprilis' 10-dikénn. 1798

O l o s z O r s z á g.

Toskánának minden vároisaiba nagy számmal gyülekeznek öfzfze a' Romai futók az ujj rend miatt. Ezen futók között vólt Kardinál *Maury* is, hanem olyan parantsolatot vett az Országlószéktől, hogy a' Toskánai Státusokat hagyja oda. — A' Pápa tsendességben, de jó egelségben él Siena vároisában. —

Gen. *Mafsena* Mártzius' 13-dikán ismét visszament Romába, és a' Komandót által vette. Ugyan ő a' Romai Respublika' ujj Constitutzióját is kihirdettette Mártzius' 16-dikánn, a' melyről szolló Hirdetését ilyen szókkal kezdi-el: — „A' Frantzia Respublika le-mond azon hodoltatásnak jus-

sárol, a' mellyel ő, a' Romai Státusok iránt birna. Ő, a' Romai Republikának helyre-állítását és függetlenségét proclamálja. — „Hogy ennek az ő Szabadsága és boldogsága egy Constitutio által bátorságos lábra helyeztetődjön: a' Frantzia Directorium ajánl a' Romai Népnak egy ilyen Constitutiót is, &c., — (Itt már következik a' Constitutio, melyről mátszor.)

Azon *offensiva* és *defensiva* alliantzia, mellyet a' Frantzia és Cisalpína democratica Köz Társaságok egymás közt kötöttek, a' következőzök kelyekből áll: 1) A' Frantzia Republika szabad, hatalmas, és mástól nem függő Köz-Társaságnak lenni esméri a' Cisalpína Republikát, magára vállalja mostani szabadságának, mástól való nem függésének, és democratica kormányozása' módjának állandó fenn tartását. 2) Örökös békeiség, barátság, és egyet értés fog lenni a' Frantzia és Cisalpína Republikák közt. 3) Minden hadakozásban, a' mellyeket a' Frantzia Republika, akár offensive, akár defensive fog folytatni, részésülni fog a' Cisalpína Republika; és mihelyt ez a' történet tudtára adatik nékie, azonnal minden erejét és tehetségét tartozik védelmezésére fordítani. 4) A' Cisalpína Republika elegendő hadi népet kívánván a' Frantzia Republikától a' maga szabadságának, mástól való nem függésének, és belső tsendességének fenn tartására, a' következő punctumokban egyeztenek meg egymás közt. 5) Az előbbi meg egyezés szerént, t. i. ennek utánna is 25,000 emberből álló Frantzia sereg fog lenni a' Cisalpína Republika zsóldján, a' mely 22,000 gyalog, és 2500 lovas katonából, 500 lovas vagy gyalog ártilléristákból fog állani. 6) Ezen Frantzia seregeknek tartására 18 millió livernek fizetésére kötelezi magát a' Cisalpína Republika, a' melly summa a' hólnapok száma szerént egyenlőképen fog fel osztatni, és a' hadi hazszámban le fizettetni, a' hadakozás idején pedig a' töb-

bi szükséges költségeket is le fogja fizetni. Nemcsak az egészséges, hanem a' beteg Frantzia katonáknak lakásokra is alkalmas épületeket fog adni, és minden szükségeikről gondot viselni. 7) A' Frantzia Republikának mindenkor szabadságában fog állani ezen Frantzia seregeket változtatni, és az el vitettek helyett másokat küldeni. 8) Mind ezen, mind a' Cisálpínai seregek a' Frantzia Ganerálisok kormánya alatt fognak lenni. 9) A' *Mántuai*, *Peschierai*, és *Ferrarai* erősségek' katoná örizetjének, fele Frantzia, fele Cisálpínai seregekből fog állani. 10) Ezen három erősségekben való ártillériát és eztendőre való magazinumot mindenkor jó állapotban tartja a' Cisálpína Republika. — 11) A' midőn a' Frantzia és Cisálpínai truppok ugyan azon helyben, táborban, és cantonirungban lésznek, ha mind a' két részről egyenlő rangú tisztek talaltatnak azoknál, a' Frantzia tizt lészzen a' kormányozó; hogyha pedig nem egyenlő rangú fő tisztek lésznek azoknál, a' feljebb rangú tizt fogja azon helyben lévő Frantzia és Cisálpínusi seregeket igazgatni, akár Frantzia akár Cisálpínusi tizt légyen az. 12) Azon ártillériát, mellyet *Bonaparte* fő vezér az ellenség-től nyert, és a' mellyre szüsége lészzen a' Cisálpína Republikának, által engedi a' Frantzia Republika, 13) A' *Mántuai*, 's *Peschierai* várak, és több *Bonaparte* vezér által javasoltatott erősségek rész szerént nagyobb tökéletességre vitetnek, rész szerént pedig újonnan épitetnek a' Cisálpína Republika költségén. 14) Egy Olofzokból és segitő seregekből álló ármádiát fog fel állítani, mellynek száma a' maganos egyezés szerént állitatik meg. Ezen ármádiának 120 darab tsatázó ágyúja, 60 pontonból álló készülete, és egy flotillája lészzen a' *Gárda rován*. 15) Egyetlen egy Frantzia emigránst sem fog meg szenvedni a' maga földjén a' Cisálpína Republika, és a' ki ottan talaltatni fog, mindjárt árestáltatik, és vitetik azon

helyre, a' melyet a' Frantzia végre hajtó Tanáts ki fog mutatni. Hasonlóképen a' Frantzia Respublika sem fog senkit is a' Cisálpínus emigránsok közül a' maga kebelében meg izenvedni. A' ki abba bé megy, és ezre vétetődik, azonnal fogattásék meg, 's küldettefsék a' Cisálpínai Directorium által mutatandó helyre. —

A' Kereskedésre nézve is kézfittetnek ezen két Respublikák egy Kötést egymás között, a' mely a' következőket foglalja 10 pontokban magába. T. i: — Egyik is meg nem akadályoztatja a' másika kereskedő portékainak hozzá való bé-vitetetődésit — Egyik is meg nem akadályoztatja a' maga földjéről semmi portékának a' másík földjére való által-szállittatását, a' lifzet és Gabonát ki-véve, de ezt is tsak nagy szükségnek idejenn, mikor ez a' tilalom minden nemzetekre egy formálog ki-terjesztődik — A' kettőjök között való vámok molt mindjár fél-annyira, a' közönséges békelségnek hely-re-álásakor pedig egészfen le-szállittatnak — Sőt azon lefznek ezen két Respublikák, hogy a' közöttök fekvő Hatalmafságokat is arra vegyék, hogy vagy semmi vámot ne kívánjanak tőlök, vagy leg alább könnyebbitsék — Meyland és Páris között a' Walliser: és Waatvidekekenn 's-Lausannánn által, levél- és útzóposták állittatnak-fel, mint az 1748-dik eftendő-béli bekelség előtt vólt — Azt is véghez igyekezik egyenlő erővel vinni, hogy az Afrikai Barbarus Fejedelmek úgy viseltetsenek a' Cisálpínus zászlókhoz is a' tengerekenn, a'-hogy a' Frantzia zászlókhoz viseltetnek, &c. — Ezek a' Szövetségi és Kereskedési Kötések Párisbann kézfittetnek, hanem már a' Cisálpínus Ifjabb Tanátstól is helybe hagyattattak: hanem olyan hír foly, hogy az Öreg Tanáts még nem vette vólna reá magát ezeknek helybe-hagyásokra.

Frantzia Ország.

Ezen ujj világban mindenütt most folynak a' Kép-viselői választások. Ehez készültek oly régen és oly nagy tüzzel a' Republikánusok, hogy a' Rojálisták' útját minden felöll el-zárhassák. Közlebről a' 'Helvétziai dolgokról lévén szó az Öt-százak között, *Chenier* olyan vélekedéssel volt, hogy ezt a' 18-dik Seculumot a' Frantziák' sok győzedelmeire nézve, Frantziák' Seculumának lehetne nevezni. — *Debrie* azt sajnállotta, hogy *Montesquieu*, *Mably*, *Roussseau*, *Voltaire*, &c, miért nem lehetnek-élő bizonyosságai azoknak a' bámulásra méltó Státus-változásoknak, melyeket ők a' magok írásaikban előre meg-mondottak.

BCUNémetl Ország.

Béts: — Cs. Királyi Tanácsos, a' *Josephina* Chirurgicalis Akademiának Professora, több Orvosi és Seb-orvosi Akademiáknak tagja, Doktor *Hunczovsky János* Ur, ezen Aprilis hónapnak 4-dikénn, életének 47-dik esztendejében, egy igen véletlen történet miatt, ki-mult a' világból. Ez előtt tíz hetekkel egy chirurgica operatzióknak tétele-közben a' lántzetájával valahogy egy szurást ejtett az egyik ujján, a' melynek lalsan-lalsan el-következett szerentsétlen következései, tíz hetek múlva az emberiséget ezen hathatós segítőjétől meg fosztották.

Rastadt: — A' Frantzia Követség Mártzius' 27-dikénn ujjantonn adott egy jelentést által a' Birodalmi Követségnek. A' keménysége ennek is éppen oly szembe-tünő, mint minden eleinteniéknek: — „A' Frantzia Republika' telyes hatalmu Ministerei (ezek az ő ki-fejezései) tsudálkozással szemlélték a' Birodalmi Deputatzióknak utóbbi jelenté-

séből, hogy a' népeknek már igen sokáig megsalatatott reménségének az által lejendő bé-töltése helyett — hogy a' Rénus' bal partján meg-károsuló birtokosoknak ki is elégítettődésekre egy már régen előre el-lattatott és ki-jelentetett eszköz, melynek igafsága és szükséges-vólta felöll, a' Deputatzióhoz tartozó minden tagok belső lelkiismeretjek szerént meg-gyözödni kentelenek, bévétetödni — a' hozzfzas halogatások után is még mind annak a' fundamentom nélkül való reménségnek meg-ujjitása áll-fenn, hogy a' Rénus' bal partjának egy darab vidéke, meg-tartathatik, &c. Ők tehát az emberiség' nevében kénfzeritik a' Deputatziót, hogy a' békéségnek munkáját ne késedelmeztesse, az által, hogy éretlen vitatásokba botsátkozik, midönn más felöll annak ki-nyilatkoztatásával, hogy a' kárvallások miként fordittathatnak meg, mely nélkül a' békéség munkája meg nem eshetik, késedelmeskedik. A' Birodalmi Deputatzió tökéletesen meg gyözödvé lehet a' felöll, hogy a' Frantzia Respublika az alkudozásoknak további folyamatjában, attól, a' mi igafságos, és mind két nemzetek javával meg-egyez, el nem fog állani, melyhez-képest a' Frantzia Respublika' télyes hatalmu Ministerei, sietö, nyilvánóságos, és egyenes feleletet kívánnak, mind ezen, mind pedig azon előbbeni jelentésekre, a' melyben hasonló ki-nyilatkoztatást tettenek völt, &c. — *Treilhard. Bonnier.*

Mártzius 27-dikén irták a' Birodalmi közönséges levelek Rastadtból, hogy ott sokat kezdettek légyen kevés napok ólta valamely ujjanton kezdödo hadakozásról beszélleni: de a' nélkül, hogy valamit valaki arról mondhatott volna, hogy kik fognának a' hadakozó Felek lenni? vagy hol, és mi okra nézve kezdödvé a' hadakozás. — Az ilyen tudósítás, tsak gyanakodás inkább, mint ujjság. —

Azonban Ulmából is azt irták közelébrö, hogy •da olyan rendelés ment légyen a' Birodalmi fő ha-

di szállásról, hogy a sántoló és vár-erősítő készületeknek eladását, melyhez egy időtől fogva hozzá kézzetennek volt, szakaszszák félbe, és semmi e-féle készületet el ne adjanak.

Nagy Hadi és Tengeri-temetési Készületek.

A' Frantzia temérdek fegyveres erőnek mozgásai, most nevezetesen Európának Déli részein irattatnak véghetetleneknek lenni: — A' Déli hadi liniának Napnyugoti végén p. o: már jó ideje hogy a' Spanyol határ szálenn fenyegetődzik sok ezer emberrel Gen. Augereau, olyan szín alatt, hogy őket Portugalliába viszi. — Gen. Bonaparte is, nem tsak hogy Rastadtba nem készül ez úttal többé, hanem még az a' hír is, hogy az Angliába készülő táborhoz indulni fogna mostanság, megszünt felölle, és a' leg ujjabb Párisi levelek szerint Toulonhoz vészti útját; a' hova a' Helvétziai Frantzia tabornak nagy része is hirtelen útnak indult, és Lyon felé folytatja útját Toulonhoz. — Ide ezen Déli mozgásokhoz kell szükséges-képpen tartozni az Olosz Országí szározonn's-vizen való nagy mozgásoknak is. Gen. Betthier Mártzius' 14-dikénn Romából Genuába érkezvén, még az nap' hoszfas conferentziát tartott a' Liguriai Directoriummal. Mingyár az utánn más nap' a' Külső Minister a' Liguriai ifju Kép-viselő Gyűlésbe menvén, jelentette, hogy ő a' Directoriumtól olyan fontos dologbann küldetett légyen a' Gyűléshez, a' melyet még nem is irás, hanem tsak szó által mondhat meg, hogy annál nagyobb titokban maradjon. A' Gyűlés tehát, hogy a' titkos izenetet meghal-gassa, titkos Commisióvá változott által. Mi vólt mi nem vólt az izenet, leg első szembe-tünőbb következése vólt annak az, hogy a' kikötő-helyben lévő minden transport-hajók egyszeribe oda bé-tillattatván, a' Directorium valami 45-töt azok közűl ki-vállogattatott. Egyszermind minden Li-

guriai kikötő-helyekbe parantsolatok küldettettek, hogy a' transport hajók azokban is mind készen álljanak a' Directorium' dispositziójára, és a' Frantzia seregek' transportáltatásának siettetésére minden minden erejeket vegyék elő. Hufz ezer Frantzia-katonának reüdtettettek ki a' Liguriai kikötő-helyekben a' quartelyok, a' honnét a' transporthajóra fel-ülhessenek; már Pier-d' Arénához meg is érkezett 4000 ember. — Igy írják hogy folynak a' dolgok Civita-Vechiánál, Anconánál, &c.

Innét az Anconai kikötő-helyből írják, hogy a' Frantziák itt nagy Expeditzióhoz készülnek. Témérdek Frantzia-sereg gyűl ide öfzfze; és még a' Malsena' fő hadi szállása-is (noha maga még Romában vagyon) ide-téetett által. —

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Mántuánál is egy 18 ezer fejekből álló Frantzia tabor gyűl, mint hallatik öfzfze. — A' Velentzei hajókkal egyesült Frantzia hajós seregetskének is, a' mely mind együtt valami 30 Linea es Fregat hajókból irtatik állani, már valami 14 hajókból álló részze, ezekről a' vidékekről el-evezett, és 6000 fegyvereseket vitt magával, 's-már Syracuse előtt meg-állapodott; a' hátra lévő részze ezen hajós seregnek hasonló képpen ezen Siciliai partok felé készül el-evezni. Hol fog ki-szállani? ez nagy kérdés. — Gondolják, hogy a' Touloni hajós sereg is e-re f-lé evez 17 ezer fegyveresekkel, és mi-nekutanna itt a' Siciliai tengerekenn minyájok egyesü-
sünek; meg az utánn fog el-valni, hogy hova tze-loznak. — Hogy a' Kadixi Spanyol hajós sereghez eveznek inné, ez meg-eshetik; hanem ki-tnd-ja, hét-ha ök is meg-gondolkoznak, és nem men-nek olyan mezfze, a' Tengeri temetésre.